

PAMÁTNÍK TEREZÍN

Výroční zpráva

2013

PAMÁTNÍK TEREZÍN

malá PEVNOST MUSEUM TEREZÍN
národní kulturní památka

PAMÁTNÍK TEREZÍN

Výroční zpráva za rok 2013

PAMÁTNÍK TEREZÍN

národní kulturní památka

Terezín, březen 2014

Název zpracovatele: Památník Terežín
Sídlo organizace: Principova alej 304, 411 55 Terežín
IČ: 00177288
DIČ: CZ00177288
Telefon: 416 782 225, 416 782 442, 416 782 131
GSM: 604 241 179, 606 632 914
Fax: 416 782 245
E-mail: pamatnik@pamatnik-terezin.cz
Internetové stránky: www.pamatnik-terezin.cz
Způsob zřízení: Zřizovací listina vydaná Ministerstvem kultury České republiky
pod Sp. Zn.: MK-S 14 780/2013 ze dne 29. 11. 2013
Zřizovatel: Ministerstvo kultury České republiky

STRUČNÝ PŘEHLED HLAVNÍCH ČINNOSTÍ PAMÁTNÍKU TEREŽÍN

Památník Terežín shromažďuje sbírku hmotných dokladů k rasové a politické perzekuci v období okupace českých zemí nacistickým Německem se zvláštním zřetelem na dějiny policejní věznice v Malé pevnosti Terežín, dějiny terežínského ghetta, dějiny koncentračního tábora v Litoměřicích a starší historii města Terežín a sbírku výtvarných děl. Sbírkou tvoří na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkové činnosti.

- Spravuje historický knižní fond (sbírkový), odbornou knihovnu a sbírku písemností archivní povahy.
- Ke sbírkovým předmětům pořizuje odbornou dokumentaci písemnou a podle potřeby i obrazovou, případně zvukovou. Sbírkové předměty odborně zpracovává a vytěžuje z nich poznatky o vývoji společnosti.
- Provádí vědecký výzkum prostředí, z něhož sbírkové předměty získává.
- Sbírkové předměty, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a krátkodobých výstav, jakož i vlastní publikační, vzdělávací a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost.
- V zahraničí zajišťuje českou účast na expozicích zřízených v bývalých koncentračních táborech v Osvětimi (Polsko) a v Ravensbrücku (Německo).
- Zapůjčuje sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí nebo za účelem jejich vědeckého zkoumání nebo konzervování a restaurování.
- Vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace, audio a video nahrávky a další elektronické nosiče, provádí jejich výměnu s domácími i zahraničními institucemi.
- Pořádá samostatně nebo ve spolupráci s jinými právníckými nebo fyzickými osobami odborné konference, sympózia a semináře vztahující se k předmětu své činnosti. Zajišťuje provoz Mezinárodního střediska setkávání včetně souvisejících služeb.
- Pořádá kulturní a vzdělávací programy vyplývající z předmětu své činnosti a vystavuje zapůjčené předměty kulturní hodnoty.
- Vstupuje do profesních sdružení, včetně mezinárodních, za účelem koordinace odborné činnosti.
- Vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty.
- Zpracovává odborné posudky, rešerše a expertízy.

OBSAH

- 1. Úvodní slovo
- 2. Organizační struktura
- 3. Památník Terezín a jeho služby návštěvníkům
- 4. Statistika návštěvnosti
- 5. Přehled pořádaných akcí a výstav.
Propagačně organizační a ediční činnost
- 6. Vnější kontakty a spolupráce
- 7. Výzkumná činnost
- 8. Vzdělávací činnost
- 9. Dokumentace a sbírky
- 10. Hospodářská činnost, dary a příspěvky
- 11. Technická a stavební činnost
- 12. Výhled na rok 2014

ÚVODNÍ SLOVO

Úkolem této výroční zprávy je poskytnout přehlednou informaci o tom, jak probíhala mnohostranná činnost Památníku Terezín v uplynulém roce a jaké hlavní momenty tuto činnost ovlivňovaly. Těší mne, že tak jako každoročně mohu i tentokrát poděkovat svým spolupracovníkům za poctivou a obětavou práci, která umožnila splnit hlavní úkoly v památkové péči a v připomínání, výzkumu a vzdělávání o nacistických represivních zařízeních v Terezíně a v Litoměřicích, jakož i při připomínání a objasňování širších souvislostí politické a rasové perzekuce v českých zemích i v dalších zemích okupovaných nacistickým Německem.

Plnění všech zmíněných úkolů přitom nesmírně ztížila povodeň, která postihla Terezín v měsíci červnu. Díky dokončeným protipovodňovým opatřením se před ní na rozdíl od katastrofální povodně v roce 2002 podařilo ochránit převážnou část Malé pevnosti. Ochráněno zůstalo i město Terezín včetně objektů Památníku Terezín na jeho území. Došlo však k zatopení a těžkému poškození IV. dvora Malé pevnosti, areálu Židovského hřbitova včetně krematoria, dále bývalého Kolumbária a Ústřední márnice ghetta, včetně expozic umístěných v těchto objektech.

Velké problémy způsobilo i narušení a na čas úplné zastavení návštěvnického provozu, způsobené přerušáním a poškozením komunikací vedoucích do Terezína. Po několik týdnů byl tento provoz zajišťován jen částečně a s velkými obtížemi. V důsledku toho došlo i k celkovému poklesu návštěvnosti asi o 15 tisíc osob, spojenému i s poklesem finančních příjmů, v této situaci tolik potřebných. Jen s velkými komplikacemi se dařilo stabilizovat finanční hospodaření Památníku Terezín a zajistit pokračování plnění jeho hlavních úkolů.

Stejně jako v jiných letech i vloni významnou součástí naší práce tvořila příprava a organizace vzpomínkových setkání, připomínajících oběti rasové i politické perzekuce z českých zemí, ale i z dalších zemí ovládaných nacistickým režimem.

Nejprve se uskutečnilo pietní shromáždění u příležitosti dne památky obětí holokaustu Jom Hašoa, které proběhlo 8. dubna v prostoru před bývalou modlitebnou z doby ghetta v Dlouhé ulici. Stalo se již tradicí, že na něm každoročně představitelé Terezínské iniciativy, organizace bývalých vězňů terezínského ghetta, čtou vždy dalších 100 jmen Židů zahynuvších po deportaci do terezínského ghetta. Smyslem tohoto prostého, ale neobyčejně působivého aktu je každoročně připomínat příslušníkům všech generací, ale především mladým lidem, že za čísla, která jsou součástí celkové bilance obětí holokaustu, se skrývají osudy konkrétních lidí. Na závěr shromáždění promluvil vrchní pražský a zemský rabín Karol Efraim Sidon, který poté také přednesl modlitbu Kadiš.

Ústřední vzpomínkovou akcí za oběti nacistické okupace je každoročně Terezínská tryzna, která se koná vždy třetí květnovou nedělí. V loňském roce se uskuteč-

nila v neděli 19. května. Tak jako každoročně se vzpomínkové slavnosti zúčastnili představitelé vlády, Parlamentu České republiky, politických stran i zastupitelských úřadů mnoha zemí světa. Přítomna byla také řada bývalých vězňů, jejichž celostátní organizace byla spolupořadatelem tryzny. V úvodu tryzny položili oficiální hosté věnce na Národním hřbitově. Jménem bývalých vězňů promluvil předseda Ústředního výboru Českého svazu bojovníků za svobodu Jaroslav Vodička. Hlavní projev přednesl prezident republiky Miloš Zeman, který připomenul utrpení příslušníků českého národa v letech nacistické okupace a zamýšlel se nad palčivými problémy současného světa a nebezpečím neonacismu, rasismu a intolerance. Po následujících modlitbách – křesťanské a židovské – zakončilo program tryzny vystoupení pěveckého sboru.

Před zahájením Terezínské tryzny se na bývalém popravišti Malé pevnosti uskutečnilo vzpomínkové setkání připomínající poslední popravu vězňů policejní věznice v Terezíně, ke které došlo 2. května 1945. V průběhu tohoto shromáždění zde delegace Ústředního výboru Českého svazu bojovníků za svobodu, Památníku Terezín a dalších organizací položily věnce.

Tradičními se již staly i vzpomínkové akce věnované dr. Miladě Horákové, která byla v letech nacistické okupace vězněna v policejní věznici v Terezíně, dožila se osvobození, ale poté, co se po skončení války znovu zapojila do politického života, se zanedlouho po uchopení moci v tehdejší Československu komunistickou stranou stala obětí totalitního režimu. Nejprve se v Pamětní síni Malé pevnosti 27. června konal pietní akt, který Památník Terezín uspořádal ve spolupráci s Konfederací politických vězňů u příležitosti výročí její poprav. Druhé shromáždění na památku této osobnosti, která se stala patrně nejvýraznějším symbolem boje za obhajobu demokracie v naší zemi, bylo ve zmíněném prostoru uspořádáno 20. prosince u příležitosti připomenutí 112. výročí jejího narození.

Velmi dlouhou tradici má tryzna Kever Avot, která je pořádána jako připomínka zahájení deportací Židů z českých zemí nacistickými okupanty a zároveň uctění jejich obětí v průběhu holokaustu. Spoluorganizátory této tryzny jsou každoročně Federace židovských obcí v České republice a Pražská židovská obec. Od roku 1946 je vždy termínem jejího konání neděle týden před nejvýznamnějším židovským svátkem, kterým je Nový rok – Roš Hašana. Tryzna se koná vždy u krematoria na Židovském hřbitově. Tentokrát se zde bývalí vězni terezínského ghetta, členové židovských obcí a další hosté sešli 1. září.

Památník Terezín po řadu let připomíná také další datum. Jedná se o den 16. října, s nímž jsou spojena výročí dvou tragických událostí z let nacistické okupace. V roce 1941 byly toho dne zahájeny deportace Židů z protektorátu, jejichž transporty směřovaly nejprve do ghatt v Lodži a Minsku, další pak již do Terezína. V roce 1944 byl 16. října z terezínského ghetta vypraven transport, kterým do Osvětimi odjížděla řada osobností kulturního života. Tentokrát byla v rámci připomínání těchto událostí v Muzeu ghetta otevřena dokumentární výstava „Vykonavatelé zločinů. Represivní

aparát SS v Terezíně a Litoměřicích 1940–1945“, přibližující úlohu příslušníků personálu SS v nacistických represivních zařízeních v Terezíně a Litoměřicích.

Další části této zprávy přibližují širokou škálu úkolů, které jednotlivá oddělení Památníku Terezín plnila a umožňují vytvořit si představu o spolupráci s domácími i zahraničními institucemi, organizacemi, spolky i jednotlivci. S potěšením mohu konstatovat, že všechna oddělení se úspěšně vyrovnala s realizací plánu hlavních úkolů.

Ve zprávách za uplynulé dva roky jsem připomínal z mnoha těchto úkolů především projekt vytváření databází bývalých vězňů a digitalizace sbírek, jehož účelem je, aby databáze obsahující údaje o různých skupinách vězňů, ale i soubory z našich sbírkových fondů převedené do digitální podoby, byly na webových stránkách Památníku Terezín postupně zpřístupňovány badatelům i dalším zájemcům. Jsem rád, že deset jmenných vyhledávačů k databázím různých skupin bývalých vězňů slouží s velmi dobrým ohlasem širokému okruhu uživatelů a též v uplynulém roce pokračovalo zpřístupňování dalších digitalizovaných souborů z našich sbírkových fondů.

Průběžně byla rovněž aktualizována internetová prezentace Památníku Terezín a nově byla rovněž zřízena jeho facebooková stránka.

Chtěl bych zmínit také ocenění, kterého se Památníku Terezín dostalo od Společnosti pro pedagogiku a informace se sídlem v Berlíně (Gesellschaft für Pedagogik und Information) za didaktický multimediální projekt „Školákem v protektorátu“, zpracovaný vzdělávacím oddělením ve spolupráci s oddělením historickým.

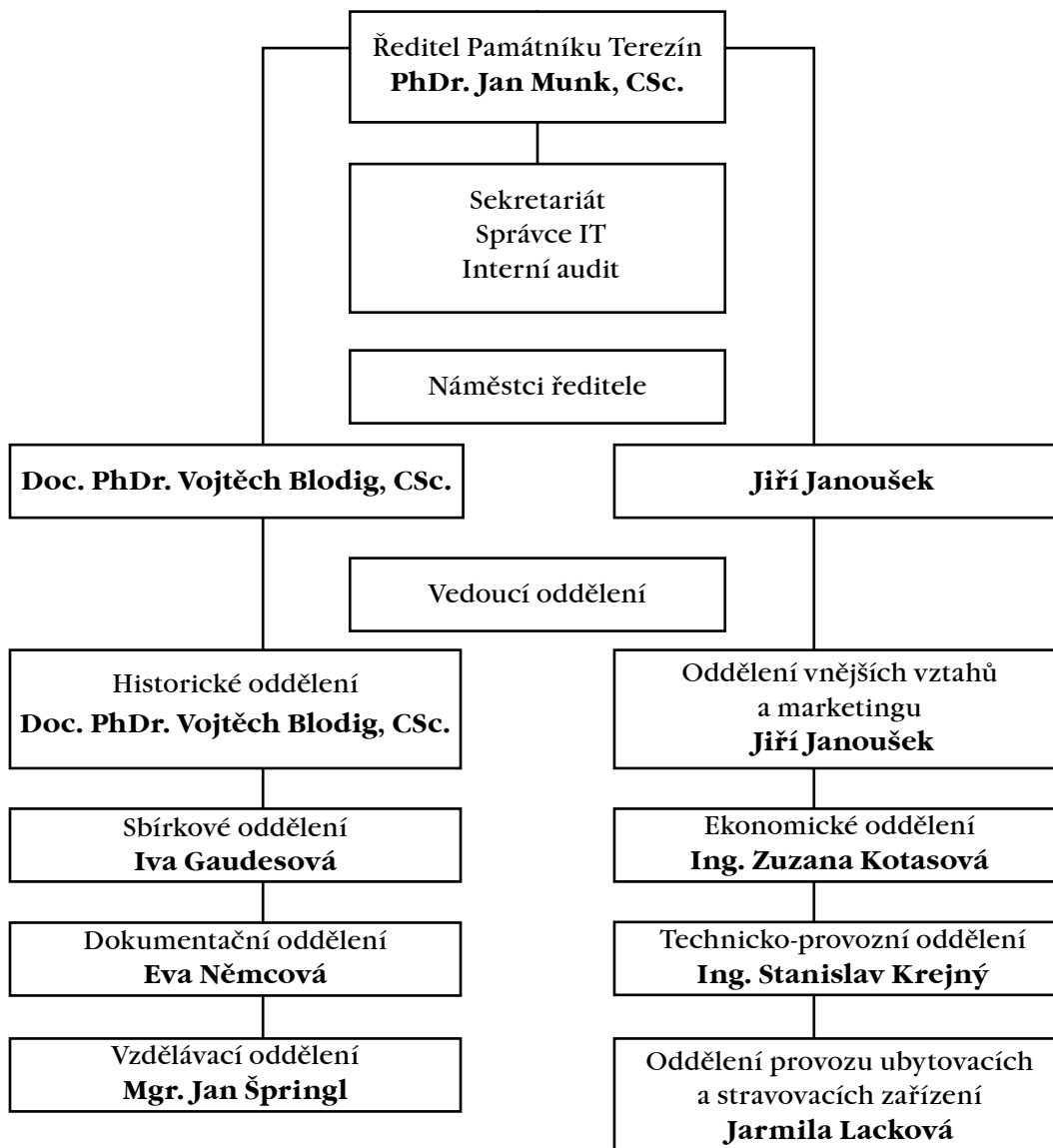
V oblasti sbírkotvorné činnosti se vedle plánovaných úkolů stal významným zdrojem akvizic záchranný výzkum prováděný pracovníky sbírkového, historického a vzdělávacího oddělení v půdních prostorách bývalých Drážďanských kasáren, které se nacházejí v havarijním stavu.

Neplánované úkoly plnili především pracovníci oddělení vnějších vztahů a marketingu, technického a provozního oddělení, ekonomického oddělení i oddělení dalších v souvislosti s odstraňováním následků výše zmíněné povodně.

Navzdory složité ekonomické situaci se v uplynulém roce podařilo dosáhnout dobrého výsledku hospodaření naší organizace a odstranit značnou část povodňových škod. Je to pro nás povzbuzením do další práce. Jsem si jist, že i nadále bude spolehnouti na poctivou práci, iniciativnost a obětavost pracovníků naší instituce. Stálou oporou nám při tom bude nepochybně tak jako v minulých letech podpora ze strany Ministerstva kultury České republiky. Počítáme rovněž se vzájemnou pomocí a spoluprací s našimi partnerskými institucemi, organizacemi, spolky i s jednotlivými přáteli z domova i ze zahraničí, především však s organizacemi bývalých vězňů.

*PhDr. Jan Munk, CSc.,
ředitel Památníku Terezín*

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

PAMÁTNÍK TEREZÍN A JEHO SLUŽBY NÁVŠTĚVNÍKŮM

V České republice je Památník Terezín jedinou institucí svého druhu. Jeho posláním je především uchovávat památku obětí rasové a politické perzekuce v letech nacistické okupace, její odkaz přibližovat a zprostředkovávat veřejnosti prostřednictvím muzejní a osvětové činnosti a současně pečovat o místa spojená s utrpením desetitisíců lidí v letech druhé světové války.

¹ Ve správě Památníku Terezín se nacházejí objekty a areály, které ve svém celku představují jedinečný muzejní komplex, do kterého přicházejí každoročně statisíce návštěvníků z domova i ze zahraničí. S historií nacistických represivních zařízení v Terezíně a nedalekých Litoměřicích se mohou seznámit v řadě stálých i příležitostných expozic. Stejně tak mohou navštívit pietní prostory a další památná místa spojená s touto tragickou kapitolou novodobých dějin.

² Dějiny terezínského ghetta přibližuje především stálá expozice Muzea ghetta, jež se nachází v budově bývalé městské školy. Na ni navazují četné další expozice, které jsou umístěny v bývalých Magdeburských kasárnách, v krematoriu na Židovském hřbitově a v bývalé Ústřední márnici ghetta. Dalšími pietními místy jsou modlitebna z doby ghetta v Dlouhé ulici, Kolumbárium ghetta, památník na břehu Ohře, kde byl nedlouho před koncem nacistické okupace do řeky vysypán popel obětí, a zby-

tek železniční vlečky. Kromě uvedených pietních míst se ve městě Terezín nacházejí další památná místa a objekty.

3 V areálu Malé pevnosti, která je od města Terezín vzdálena necelý jeden kilometr, je kromě objektů, které sloužily policejní věznicí, možno navštívit řadu stálých a dočasných expozic a rovněž Národní hřbitov nacházející se v jejím předpolí. Tento areál představuje největší pohřebiště obětí nacistické okupace na území České republiky. Z tohoto důvodu je proto každoročně místem konání ústředních vzpomínkových shromáždění na památku obětí nacistických represí.

Ve správě Památníku Terezín je rovněž objekt bývalého krematoria koncentračního tábora v Litoměřicích s přílehlým areálem, jakož i prostor u vstupu do podzemí, kde vězni tohoto tábora svou otrockou prací budovali dvě továrny určené pro válečnou výrobu nacistického Německa. Podzemní prostory samotné jsou však vzhledem k hrozícímu nebezpečí sesuvu horniny návštěvníkům nepřístupné. Zájemci o historii tábora a výstavby podzemních továren (jejich stavby nesly krycí názvy Richard I a Richard II) však mohou zhlédnout stálou výstavu věnovanou této problematice, jež je umístěna v bývalém III. dvoře Malé pevnosti.

Areály bývalého ghetta a policejní věznic v Malé pevnosti si mohou návštěvníci Památníku Terezín prohlédnout s odborným výkladem. Po předchozí objednávce lze navštívit s průvodci i krematorium koncentračního tábora v Litoměřicích.

6

7

8

9

10

11

Pro orientaci zájemců o návštěvu Památníku Terezín uvádíme celkový přehled jeho stálých expozic:

- 4 Terezín v „konečném řešení židovské otázky“ 1941–1945 – expozice v Muzeu ghetta;
- 5 Úmrtnost a pohřbívání v ghettu Terezín – expozice v krematoriu na Židovském hřbitově (od června 2013 dočasně uzavřena v důsledku poškození povodní);
- 6 Ústřední márnice a pohřební obřady v ghettu – expozice v bývalé Ústřední márnici ghetta (od června 2013 dočasně uzavřena v důsledku poškození povodní);
- 7 Rekonstrukce vězeňské ubikace z doby ghetta – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 8 Hudba v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 9 Výtvarné umění v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 10 Literární tvorba v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 11 Divadlo v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 12 Malá pevnost Terezín 1940–1945 – expozice v Muzeu Malé pevnosti;
- 13 Výtvarná expozice Památníku Terezín – expozice v Muzeu Malé pevnosti;
- 14 Koncentrační tábor Litoměřice 1944–1945 – expozice ve III. dvoře Malé pevnosti;
- 15 Terezín 1780–1939 – expozice ve vstupním objektu Malé pevnosti;
- 16 Internační tábor pro Němce. Malá pevnost Terezín 1945–1948 – expozice ve IV. dvoře Malé pevnosti;
- 17 Milada Horáková 1901–1950 – expozice v Pamětní síni Malé pevnosti.

Návštěvníci mohou zhlédnout rovněž řadu dočasných výstav. Badatelé mohou využívat služeb dokumentačního a sbírkového oddělení, odborné knihovny, jakož i vyhledávačů na webových stránkách Památníku (www.pamatnik-terezin.cz). Pracovníci Památníku poskytují odborné konzultace o otázkách rasové a politické perzekuce v letech nacistické okupace a informace o osudech vězňů represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.

STATISTIKA NÁVŠTĚVNOSTI

NÁVŠTĚVNOST PAMÁTNÍKU TEREZÍN V ROCE 2013

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Mládež ČR
Leden	3 218	2 712	1 471	357
Únor	7 107	6 135	4 726	580
Březen	21 568	19 470	16 397	1 389
Duben	26 482	22 831	17 665	2 589
Květen	30 216	19 646	12 074	4 312
Červen	13 310	11 036	6 782	1 483
Červenec	26 769	22 276	10 831	1 547
Srpen	25 313	19 727	8 275	2 038
Září	24 786	21 357	14 490	1 835
Říjen	22 620	19 078	11 578	2 122
Listopad	8 306	6 441	3 783	1 200
Prosinec	5 783	5 010	2 559	491
ROK 2013	215 478	175 719	110 686	19 943
Rok 2012	230 065	183 091	116 411	25 920
Rozdíl	- 14 587	- 7 372	- 5 725	- 5 977

NÁVŠTĚVNOST V MALÉ PEVNOSTI V ROCE 2013

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Mládež ČR
Leden	2 995	2 492	1 328	356
Únor	6 808	5 846	4 586	573
Březen	20 832	18 756	15 778	1 383
Duben	25 933	22 310	17 329	2 562
Květen	27 226	19 134	11 580	4 969
Červen	12 849	10 589	6 607	1 478
Červenec	25 709	21 301	10 374	1 505
Srpen	24 263	18 758	7 992	2 014
Září	24 213	20 850	14 263	1 799
Říjen	21 960	18 442	11 258	2 110
Listopad	8 049	6 250	3 703	1 154
Prosinec	5 509	4 748	2 388	486
ROK 2013	208 547	169 224	107 220	19 722
Rok 2012	220 452	174 735	111 392	25 520
Rozdíl	- 11 905	- 5 511	- 4 172	- 5 798

NÁVŠTĚVNOST V MUZEU GHETTA V ROCE 2013

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Mládež ČR
Leden	2 488	2 095	1 090	295
Únor	5 033	4 260	3 177	499
Březen	12 674	11 111	8 649	1 068
Duben	14 843	12 080	8 392	2 089
Květen	22 143	13 334	7 743	3 466
Červen	9 698	7 985	4 856	1 185
Červenec	20 389	17 266	8 388	1 177
Srpen	18 656	14 738	5 985	1 589
Září	16 966	14 534	9 632	1 494
Říjen	16 669	13 904	8 769	1 873
Listopad	6 565	4 941	2 676	1 122
Prosinec	4 516	3 873	1 754	467
ROK 2013	150 640	120 121	71 111	16 324
Rok 2012	154 231	118 807	70 272	21 671
Rozdíl	- 3 591	+ 1 314	+ 839	- 5 347

NÁVŠTĚVNOST V BÝVALÝCH MAGDEBURSKÝCH KASÁRNÁCH V ROCE 2013

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Mládež ČR
Leden	1 530	1 269	753	236
Únor	3 082	2 514	2 099	424
Březen	6 512	5 574	4 586	729
Duben	7 001	5 456	3 817	1 275
Květen	8 692	5 892	3 539	1 588
Červen	3 607	3 126	1 727	300
Červenec	9 514	8 712	4 458	305
Srpen	8 592	7 684	3 256	359
Září	9 180	7 981	5 470	974
Říjen	8 108	6 788	4 303	1 117
Listopad	3 416	2 485	1 607	814
Prosinec	2 487	2 029	1 083	415
ROK 2013	71 721	59 510	36 698	8 536
Rok 2012	68 376	53 996	33 023	11 100
Rozdíl	+ 2 805	+ 5 514	+ 3 675	- 2 564

PŘEHLED USPOŘÁDANÝCH AKCÍ A VÝSTAV. PROPAGAČNĚ ORGANIZAČNÍ A EDIČNÍ ČINNOST

PŘEHLED HLAVNÍCH AKCÍ ORGANIZOVANÝCH PAMÁTNÍKEM TEREZÍN V ROCE 2013

- 18 27. ledna navštívil Památník Terezín předseda italského senátu Renato Schifani.
- 19 Vzpomínková akce u příležitosti Dne památky obětí holokaustu a předcházení zločinům proti lidskosti Jom Hašoa se konala za účasti vrchního pražského a zemského rabína Karola Efraima Sidona a dalších hostů 8. dubna před modlitebnou z doby ghetta v Dlouhé ulici.
11. května se uskutečnilo u Památníku sovětských vojáků v Terezíně kladení květin, kterého se zúčastnili velvyslanci Ruské federace, Běloruska a Arménie.
- 20 21 Tereziňská tryzna se konala 19. května na Národním hřbitově v Terezíně za účasti prezidenta ČR, zástupců Senátu Parlamentu ČR a Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, vlády ČR, zastupitelských úřadů mnoha zemí a dalších hostů. Hlavní projev přednesl prezident republiky Miloš Zeman. Před zahájením Tereziňské tryzny proběhlo kladení věnců na popravišti Malé pevnosti při příležitosti uctění památky obětí poslední popravy v Terezíně, která se uskutečnila 2. května 1945.
- 22 27. června se v Pamětní síni Malé pevnosti konal pietní akt u příležitosti výročí popravy dr. Milady Horákové.
- 23 1. září se konala v prostoru Židovského hřbitova tryzna Kezer Avot za oběti nacistické genocidy Židů z českých zemí.
- 24 30. září se uskutečnila na Národním hřbitově přísaha nových hasičů Ústeckého kraje.
21. až 24. listopadu se uskutečnil mezinárodní seminář učitelů „Holokaust ve vzdělávání“.
- 25 20. prosince se konalo v Pamětní síni Malé pevnosti shromáždění u příležitosti 112. výročí narození dr. Milady Horákové.

PŘEHLED VÝSTAV USPOŘÁDANÝCH PAMÁTNÍKEM TEREZÍN V ROCE 2013

- 26 Vykonavatelé zločinů. Represivní aparát SS v Terezíně a Litoměřicích 1940 až 1945 – dokumentární výstava.
- 27 Tomáš Laub – grafika.
- 28 Jiřina Hankeová – fotografie.
- 29 Manželé Turkovi – keramické objekty.
- 30 Kamila Ženatá – Instalace.
- Jíří Kubový – objekty.

Poznámka: plánované výstavy Vladimír Svoboda – obrazy, Michal Šarše – sochy, Michael Vystavěl – obrazy, jakož i výstava z děl zaslaných do soutěží umělecké tvořivosti mládeže „Proč v ghettu múzy nemlčely?“ nebyly uskutečněny v důsledku povodně v červnu 2013.

VZTAHY K VEŘEJNOSTI

- Průběžná aktualizace obsahu internetové prezentace Památníku Terezín.
- Zřízení facebookové stránky Památníku Terezín a její průběžná aktualizace.
- Vydávání tiskových zpráv a sdělení k nejdůležitějším událostem a jejich zprostředkování regionálním i celorepublikovým tištěným a elektronickým médiím.
- Průběžná prezentace Památníku Terezín na internetu a na stránkách periodik určených profesionálům pracujícím v cestovním ruchu a v muzejnictví, zahraničním návštěvníkům a tuzemským návštěvníkům regionu.
- Prezentace Památníku Terezín v infocentrech (včetně soukromých), městských informačních systémech v regionu a v turisticky exponovaných místech v České republice, včetně prezentace v tamních aplikacích pro tzv. chytré telefony.
- 31 Účast na veletrhu cestovního ruchu Holiday World Praha.
- Účast na veletrhu cestovního ruchu v Mnichově.
- Pokračování spolupráce s agenturou CzechTourism (mj. distribuce propagačních materiálů Památníku Terezín prostřednictvím této agentury na nejdůležitější zahraniční veletrhy cestovního ruchu).
- Pokračování spolupráce s Asociací muzeí a galerií ČR.
- Pokračování spolupráce s profesními organizacemi v oblasti cestovního ruchu: Asociací cestovních kanceláří ČR a Asociací českých cestovních kanceláří a agentur.
- Pokračování spolupráce s profesním sdružením Asociace průvodců ČR.
- Pokračování spolupráce s Krajským úřadem Ústeckého kraje.
- Pokračování spolupráce s Destinační agenturou České středohoří.
- Pokračování spolupráce s Centrem cestovního ruchu Litoměřice.

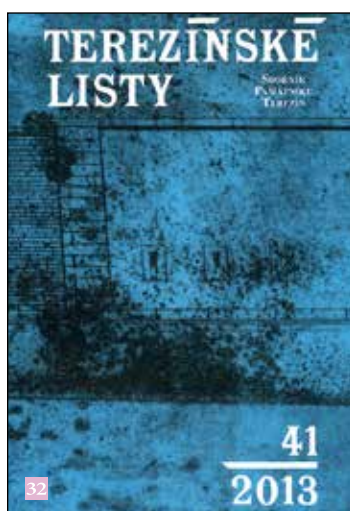
PRŮVODCOVSKÁ ČINNOST

- Doplněn kádr průvodců.
  - Před zahájením návštěvní sezony proběhl seminář pro průvodce ve spolupráci se vzdělávacím oddělením a historickým oddělením.
  - Doplněn kádr kustodů výstav a stálých expozic.
-

EDIČNÍ ČINNOST

- Průběžné doplňování cizojazyčných tištěných průvodců.
- Vydání Výroční zprávy Památníku Terezín za rok 2012.
- Vydání Tereziňských listů č. 41.
- Vydávání katalogů a skládaček k příležitostným výstavám.
- Vydávání čtvrtletníku Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin.

NAPLŇOVÁNÍ FUNKCE POSKYTOVATELE STANDARDIZOVANÝCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Památník Terezín zpracoval „Směrnice o poskytování standardizovaných veřejných služeb“, které stanoví:

- Pro daný rok je vždy příkazem ředitele Památníku Terezín určeno vstupné do objektů Památníku Terezín, příkaz obsahuje všechny druhy vstupného a také podmínky pro poskytnutí slevy. Ceník je zveřejněn u všech pokladen a na webových stránkách instituce.
- V rámci odstraňování bariér znemožňujících užívání služeb osobám s omezenou schopností pohybu a orientace se podařilo zřídit bezbariérový vstup do 1. patra stálé expozice v Muzeu ghetta a do krematoria v prostoru Židovského hřbitova, dále do 1. patra Muzea Malé pevnosti. Zřizování bezbariérových vstupů do několika dalších objektů bude pokračovat v závislosti na finančních možnostech.
- Objekty Památníku Terezín jsou přístupny celoročně v doprovodu průvodců v návštěvní době, která je určena následovně:

Malá pevnost

Zimní čas – denně 8:00 – 16:30

Letní čas – denně 8:00 – 18:00

Muzeum ghetta a Magdeburská kasárna

Zimní čas – denně 9:00 – 17:30

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Kolumbárium, obřadní místnosti a Ústřední márnice ghetta

Zimní čas – denně 9:00 – 17:00

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Krematorium

Zimní čas – denně 10:00 – 16:00

Letní čas – denně 10:00 – 18:00

v sobotu zavřeno

Modlitebna z doby terezínského ghetta a replika tzv. mansardy (ubytovny vězňů)

Zimní čas – denně 9:00 – 17:30

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Všechny objekty jsou uzavřeny ve dnech 24. – 26. 12. a 1.1.

Otevírací doba se mění na letní a zimní v den následující po změně času na letní a zpět (říjen a březen).

- Návštěvní doba je veřejně oznámena ve všech objektech Památníku Terezín a na jeho webových stránkách.
- Informace o Památníku Terezín a jeho činnosti za uplynulý rok jsou zveřejňovány ve Výroční zprávě, která je distribuována a zároveň zpřístupněna na webových stránkách. Na těchto stránkách je zveřejněn také výstavní program a termíny akcí, které během roku Památník Terezín pořádá, jakož i ediční plán.
- Fondy dokumentačního a sbírkového oddělení jsou dle platných směrnic a po předchozí domluvě přístupny badatelům.

VNĚJŠÍ KONTAKTY A SPOLUPRÁCE

Ke specifickým stránkám dějin nacistických represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích patří jejich mezinárodní souvislosti. Tyto dějiny nelze zkoumat odtrženě od celkového rámce represivní a genocidní politiky nacistického Německa. K tomu přistupuje skutečnost, že vězni uvedených zařízení pocházeli z různých evropských zemí, porobených Hitlerovým totalitním režimem. Je tedy přirozené, že pevné místo v činnosti Památníku Terezín má rozvíjení spolupráce s organizacemi bývalých vězňů, jakož i s partnerskými organizacemi v jiných zemích, které s bývalými vězni rovněž spolupracují. Kontakty jsou udržovány i s neorganizovanými bývalými vězni, případně s jejich rodinami.

Těžiště této činnosti představovala spolupráce s nejpočetnější a nejvýznamnější organizací, kterou představuje již od počátku devadesátých let minulého století Terezínská iniciativa, jež sdružuje bývalé vězně terezínského ghetta. Třebaže průměrný věk jejích členů se logicky stále zvyšuje, zůstává její činnost nadále neobyčejně významnou. Pro Památník Terezín má nezastupitelné místo podpora, kterou mu tato organizace poskytuje svými aktivitami v řadě oblastí. Nejvýrazněji je tato pomoc pocítována především v oblasti vzdělávací činnosti, kde jde o spolupráci při zajišťování obsahové stránky vzdělávacích projektů, ale i o pomoc materiální, která je poskytována školám, které vysílají své žáky a studenty na vzdělávací programy Památníku Terezín. Zejména u škol ze vzdálenějších oblastí je tato podpora často rozhodující podmínkou pro účast na vzdělávacích programech. Absolventi těchto programů a pedagogové samotní považují vystoupení pamětníků, na kterých seznamují mladé lidi se svými prožitky, a navazující besedy za klíčové body uvedených programů. S cílem uchovávat památku obětí i utrpení vězňů terezínského ghetta byl před lety založen Institut Terezínské iniciativy, který se zabývá především výzkumnou, osvětovou, vzdělávací a dokumentační činností. Památník Terezín s ním udržuje již po řadu let úzkou spolupráci, která se realizuje v mnoha oblastech.

Nepoměrně složitější je otázka spolupráce s bývalými vězni policejní věznice v Malé pevnosti a koncentračního tábora v Litoměřicích. Jejich průměrný věk je totiž podstatně vyšší a prakticky znemožňuje obdobné formy účasti na vzdělávacích programech. Využívány jsou proto záznamy vystoupení bývalých vězňů a kontakty jsou udržovány převážně prostřednictvím Ústředního výboru Českého svazu bojovníků za svobodu, v němž jsou zastoupeni bývalí vězni všech nacistických represivních zařízení, tedy i těch, do nichž byli deportováni vězni z policejní věznice v Terezíně či z koncentračního tábora v Litoměřicích (Osvětim, Ravensbrück, Dachau, Flossenbürg a další).

Český svaz bojovníků za svobodu byl i tentokrát spolu s Památníkem Terezín pořadatelem Terezínské tryzny, která je ústřední vzpomínkovou akcí připomína-

jící památku obětí nacistické okupace jak v represivních zařízeních v Terezíně a Litoměřicích, ale i v dalších zemích ovládaných nacistickým Německem. Ve vzájemné spolupráci byl připraven také pietní akt věnovaný připomínce výročí poslední popravě v policejní věznici v Terezíně v samotném závěru války.

V oblasti vědecko-výzkumné a muzejní práce byla velice důležitá a intenzivní spolupráce s Židovským muzeem v Praze. V popředí této spolupráce byla společná účast na projektu EHRI, kterému poskytla podporu Evropská unie. Je zaměřen na vytvoření internetového portálu k archivním a muzejním sbírkám a dokumentům týkajících se problematiky holokaustu. Památník Terezín se zúčastnil prací na úseku vytváření mezinárodního informačního systému o archivních fondech k dějinám terezínského ghetta, jako dílčí součásti uvedeného projektu. Úzce přitom spolupracoval s Židovským muzeem v Praze jako garantem této části projektu, jakož i s partnerskými institucemi v Izraeli – památníky Yad Vashem a Beit Theresienstadt. V průběhu roku probíhala pravidelná výměna materiálů a informací, jakož i pracovní porady mezinárodního řešitelského kolektivu. Do konce roku Památník Terezín své úkoly v rámci projektu splnil.

Odborná spolupráce pokračovala s dalšími domácími institucemi. Jednalo se o Muzeum romské kultury v Brně, Památník Lidice, Národní archiv v Praze, Vojenský ústřední archiv v Praze, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Národní muzeum v Praze, Ústav pro studium totalitních režimů v Praze a Státní oblastní archiv v Litoměřicích.

Po demokratických změnách v naší zemi na počátku devadesátých let minulého století se rychle rozvinula spolupráce s řadou zahraničních institucí, spolků a organizací, jakož i individuálních odborníků. Především se jedná o památníky zřízené v místech, kde se nacházela nacistická represivní zařízení, ale i o výzkumné a vzdělávací instituce, jež se ve své práci zabývají různými aspekty represivní a genocidní politiky nacistického režimu. Na území Polska jsou to Státní muzeum Auschwitz-Birkenau v Osvětimi, Státní muzeum v Majdanku a Muzeum Gross-Rosen v Rogoźnici, v Izraeli památníky Yad Vashem v Jeruzalémě a Beit Theresienstadt v Givat Haim Ichud, ve Spojených státech amerických United States Holocaust Memorial Museum ve Washingtonu, Museum of Jewish Heritage v New Yorku a University of South California Shoah Foundation Institute v Los Angeles, v Nizozemsku Anne Frank House a Nederlands instituut voor oorlogsdocumentatie (NIOD) v Amsterdamu, v Německu Památník Flossenbürg, Památník Buchenwald, Památník Dachau, Památník Sachsenhausen, Památník Ravensbrück a Dům konference ve Wannsee, v Rakousku Památník Mauthausen a Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes ve Vídni, v Norsku Památník Falstad, na Slovensku Muzeum SNP v Banské Bystrici, Dokumentační centrum holokaustu v Bratislavě a Muzeum židovské kultury v Bratislavě.

Již po dvě desetiletí působí v Památníku Terezín dobrovolníci, kteří jsou vysíláni organizacemi Gedenkdienst z Rakouska a Aktion Sühnezeichen/Friedensdienste (ASF) z Německa. Těžiště jejich působení představuje spolupráce se vzdělávacím od-

dělením Památníku Terezín při zajišťování vzdělávacích pobytů německy mluvících skupin. Organizace ASF rovněž zajišťuje pracovní pobyty skupin mládeže ve městě Terezín, které jsou zaměřeny především na údržbu a obnovu různých areálů ve městě.

Již déle než deset let podporují město Terezín i činnost Památníku Terezín spolky přátel a podporovatelů Terezína, které působí v německých spolkových zemích Sasko, Braniborsko a Dolní Sasko.

Památník Terezín se v uplynulém roce také významně podílel na činnosti mezinárodních organizací, které se zabývají výzkumnými, muzejními a vzdělávacími aktivitami souvisejícími s připomínáním památky obětí nacistické rasové a politické perzekuce. Nejvýznamnější z nich je mezivládní organizace International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA), která v současnosti sdružuje již 31 členských zemí. Pracovníci Památníku Terezín jako členové stálé delegace České republiky pracují ve stálých odborných komisích v IHRA (Akademická komise a Komise pro památníky).

Památník Terezín se rovněž podílel na činnosti mezinárodní organizace muzeí ICOM prostřednictvím zapojení svých zástupců do činnosti mezinárodního výboru IC MEMO, sdružujícího památníky a muzea zločinů proti lidskosti spáchaných státními režimy. V uplynulém roce se naši pracovníci zúčastnili mezinárodní konference o otázkách zkušeností z připomínání hlavních totalitních režimů moderních dějin – nacismu a komunismu, kterou uvedený výbor uspořádal v Tallinu v Estonsku. Pokračovala i spolupráce s mezinárodním sdružením International Coalition of Sites of Conscience, mezinárodní koalicí muzeí dokumentujících porušování lidských práv a boj za jejich obranu. Památník Terezín se podílí rovněž na práci Kuratoria bavorských památníků a Mezinárodního fóra Mauthausen, v nichž je zastoupen.

Stále většího významu nabývá mezinárodní spolupráce v oblasti vzdělávací činnosti. V uplynulém roce se znovu uskutečnily zvláštní semináře pro učitele z českých škol, navazující na předchozí semináře konané v Památníku Terezín, na půdě zahraničních partnerských institucí a v úzké spolupráci s nimi. Tentokrát se jednalo o památník Yad Vashem v Jeruzalémě a ve Státní muzeum Auschwitz-Birkenau v Osvětimi.

Specifickou oblast zahraničních styků Památníku Terezín představovala i v uplynulém roce péče o stálé expozice České republiky v bývalých koncentračních táborech Osvětim a Ravensbrück, které Památník Terezín z pověření Ministerstva kultury České republiky zřídil a nyní spravuje. Oblast zahraničních styků zahrnuje i povinnou kurýrní činnost při zapůjčování exponátů ze sbírek Památníku Terezín do zahraničí a poté při jejich navrácení.

Výše uvedeným formám mezinárodní spolupráce a zahraničních styků odpovídala struktura zahraničních cest pracovníků Památníku Terezín. Jejich účelem byla účast na mezinárodních konferencích a seminářích (Osvětim, Banská Bystrica, Washington, Opole, Dachau, Minsk, Berlín, Mauthausen, Trondheim, Bratislava), kurýrní cesty při doprovodu výstavních exponátů ze sbírek Památníku Terezín (Paříž,

Ravensbrück, Norimberk, Mauthausen), kontroly zahraničních expozic spravovaných Památníkem Terezín (Osvětim, Ravensbrück), účast na jednáních vyplývajících z členství v mezinárodních organizacích a pracovních skupinách (Mnichov, Vídeň, Toronto, Tallin, Washington), pietní akty pořádané partnerskými institucemi (Osvětim, Banská Bystrica, Flossenbürg, Buchenwald, Mauthausen, Ravensbrück), příprava a realizace vzdělávacích programů (Jeruzalém, Osvětim, Berlín), jednání pracovních skupin při řešení mezinárodních projektů (Amsterdam, Drážďany) a archivní výzkum (Berlín, Ravensbrück, Vídeň).

VÝZKUMNÁ ČINNOST

Historické oddělení se zaměřilo v souladu se střednědobým plánem činnosti Památníku Terezín na pokračování základního výzkumu dějin represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích v období nacistické okupace, jakož i výzkum širších souvislostí rasové a politické perzekuce včetně vývoje nacistického represivního aparátu a dalších osudů vězňů po deportaci z výše uvedených represivních zařízení do dalších věznic, káznic a koncentračních táborů různých druhů. Úzce přitom spolupracovalo s odděleními sbírkovým, dokumentačním a vzdělávacím. Tento výzkum zahrnoval systematické rešerše v domácích i zahraničních archivech a kontakty s domácími i zahraničními institucemi i jednotlivci zabývajícími se touto problematikou. Konkrétně se jednalo o tyto úkoly:

- Výzkum dějin terezínského ghetta pokračoval v objasňování úlohy služebny SS a jejich nadřízených složek. Jeho výsledky byly zahrnuty do scénáře výstavy „Vykonavatelé zločinů. Represivní aparát SS v Terezíně a Litoměřicích 1940 až 1945“, otevřené v Muzeu ghetta v říjnu 2013. Vedle pokračujícího výzkumu významu terezínského ghetta pro perzekuci Židů v Sudetské župě a dále forem jeho ekonomické exploatace okupačními orgány byly zpracovány výstupy o výstavbě železniční vlečky mezi terezínským ghettem a nádražím v Bohušovicích nad Ohří, jakož i o chovu ovcí v ghettu. Dokončen byl výzkum osudů duševně chorých Židů v českých zemích a v odtrženém pohraničí.
- Soustavně byla doplňována databáze bývalých vězňů terezínského ghetta a dalších obětí holokaustu z českých zemí, které neprošly terezínským ghettem. Obě databáze jsou badatelům a širší veřejnosti spolu s dalšími databázemi (viz dále) zpřístupněny na webových stránkách Památníku Terezín.
- Ve výzkumu policejní věznice v Malé pevnosti byl hlavní důraz položen na doplňování databáze jejich bývalých vězňů, která byla zveřejněna na webových stránkách na konci roku 2010. Pokračovalo získávání dalších údajů o okolnostech zatčení, věznění a dalších osudech vězňů v letech okupace. K této databázi bylo zahájeno připojování dokumentů, které jsou ve fondech Památníku Terezín. Zejména se jedná o původní kartotéku policejní věznice.
- Zajištěna byla odborná spolupráce při realizaci výše zmíněné výstavy o příslušnících SS v terezínském ghettu, v policejní věznici v terezínské Malé pevnosti a v koncentračním táboře v Litoměřicích.
- Výzkum koncentračního tábora Litoměřice se zaměřil především na doplňování databáze bývalých vězňů, umístěné od počátku roku 2011 na webových stránkách Památníku Terezín.
- Pokračovaly práce na doplňování a rozšiřování databází bývalých vězňů dalších nacistických represivních zařízení, zpřístupněných na vlastních webových

stránkách. Jedná se především o databázi vězňů dalších poboček koncentračního tábora Flossenbürg (hlavní pobočkou byl koncentrační tábor Litoměřice) na území českých zemí a dále o databáze bývalých vězňů z českých zemí, kteří byli deportováni do koncentračního tábora Ravensbrück a do koncentračního tábora Mauthausen.

- Nadále probíhal výzkum úlohy jednotlivých složek nacistického represivního aparátu a jejich působení na území Protektorátu Čechy a Morava. Tento výzkum vyústil ve výstup, kterým je práce „Nasazení německých policejních složek při okupaci českých zemí“, která je připravena k vydání.
- Ve spolupráci se vzdělávacím oddělením pokračovala práce na historicko-dokumentárním projektu „Školákem v protektorátu“, úspěšně využívaném ve vzdělávací činnosti Památníku Terezín i na školách.
- Pokračovaly práce na česko-německém projektu o historické paměti spojené se šoa/holokaustem v Terezíně a Drážďanech, který je financován z dotačního titulu Evropské unie pro rozvoj přeshraniční vědecké spolupráce.
- Pokračoval výzkum soudních spisů Mimořádného lidového soudu v Litoměřicích, které se vztahují k policejní věznici v Malé pevnosti, terezínskému ghettu a koncentračnímu táboru Litoměřice.
- Pokračovala rovněž spoluúčast na práci mezinárodních organizací, ve kterých Památník Terezín reprezentuje Českou republiku (IC MEMO ICOM – sekce památníků a memoriálních muzeí při mezinárodním kongresu muzeí, IHRA – mezinárodní sdružení pro vzdělávání, výzkum a připomínání holokaustu).
- Pokračovala pedagogická spolupráce s Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.
- Pracovníci historického oddělení se zúčastnili několika vědeckých konferencí a seminářů doma i v zahraničí a připravili pro tato jednání příspěvky přibližující výsledky jejich výzkumů.
- Pokračovala rovněž soustavná publikační činnost pracovníků oddělení. Jednalo se především o příspěvky do ročenky Památníku Terezín „Terezínské listy“ a do čtvrtletníku „Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin“.
- Výsledky výzkumné činnosti byly veřejnosti zpřístupňovány nejen v publikacích a odborném tisku, ale také ve vzdělávací činnosti formou zajišťování přednášek a besed pro pedagogy, studenty a žáky z domova i ze zahraničí, jakož i formou přednášek pro veřejnost.
- Pokračovalo průběžné zajišťování odborných konzultací pro badatele z domova i ze zahraničí, poskytování informací sdělovacím prostředkům i dalším zájemcům.
- Nadále byla zpracovávána potvrzení o věznění buď přímo pro bývalé vězně, nebo pro jejich rodinné příslušníky, úřady a soudy.

VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Památník Terezín se od roku 1993 věnuje vedle své výzkumné, sbírkové a muzejní činnosti také realizaci vzdělávacích programů pro žáky základních a středních škol. V roce 2013 bylo pro české školy uspořádáno 107 jednodenních a 36 vícedenních seminářů, spojených s prohlídkami expozic, přednáškami, besedami s pamětníky, workshopy a samostatnými tvůrčími aktivitami. Celkem se těchto seminářů zúčastnilo 5 347 žáků a studentů českých škol. Nabídky vzdělávacího oddělení ovšem využívají i školní skupiny ze zahraničí, kterých do Terezína přijelo celkem 21 na vícedenní a 24 na jednodenní semináře (jednalo se o 1 268 osob). Na zajištění jejich programu se významně podíleli dobrovolní pracovníci z Německa a Rakouska, vysílání organizacemi ASF (Aktion Sühnezeichen/Friedensdienste) a Gedenkdienst, kteří v Památníku Terezín působí vždy po dobu jednoho roku.

Vzdělávací oddělení se ovšem v uplynulém roce, stejně jako v letech minulých, nezaměřovalo pouze na práci se školní mládeží, ale působilo též v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v úzké spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Dělo se tak prostřednictvím již několik let osvědčeného systému čtyř až pěti na sebe navazujících seminářů. Na jaře se uskutečnila dvě základní třídní školení s názvem „Jak vyučovat o holokaustu“, jejichž program zajišťovali lektoři Památníku Terezín, Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze a Muzea romské kultury v Brně. Na podzim pak byl uspořádán navazující nadstavbový seminář pod názvem „Holokaust ve vzdělávání“. Jeho cílem bylo rozšíření znalostí učitelů o podobách holokaustu v podmínkách různých zemí nacistickým Německem okupované Evropy a seznámení s příklady metodických postupů při výuce této problematiky, které jsou uplatňovány v zahraničí. Vedle osmi domácích lektorů se jej účastnilo též sedm lektorů zahraničních. Vybraní pedagogové, kteří absolvovali výše zmiňované semináře v minulých letech, se pak zúčastnili nadstavbových seminářů ve Státním muzeu Auschwitz-Birkenau v Osvětimi a v Památníku Yad Vashem v Jeruzalémě. Celkem se všech výše představených pedagogických seminářů v roce 2013 zúčastnilo 192 českých učitelů.

Vedle těchto základních typů školení byly pořádány ještě další vzdělávací akce určené pedagogům. Jednalo se o seminář pro polské učitele organizovaný společně se Státním muzeem Auschwitz-Birkenau a polským Institutem národní paměti. Vedle této vícedenní akce byla například pořádána i dvě jednodenní školení v Terezíně pro zaměstnance Ministerstva národní obrany České republiky.

V první polovině roku 2013 organizoval Památník Terezín pro žáky základních a středních škol soutěž umělecké tvořivosti se vztahem k problematice rasové a politické perzekuce v letech nacistické okupace. Jednalo se o XIX. ročník literární a XVII. ročník výtvarné soutěže, tentokrát pod názvem „Proč v ghettu múzy nemlčely?“.

Téma zaměřilo pozornost účastníků na úlohu umění v terezínském ghettu jako posilujícího stimulu vězňů s připomenutím 70. výročí premiéry dětské opery Brundibár v Terezíně. Zasláno do nich bylo 682 příspěvků. Mohly se opět uskutečnit především díky velkorysému finančnímu daru paní Hany Greenfieldové z Izraele, bývalé vězeňkyně terezínského ghetta. Na finančním zajištění se podílela jako v minulých letech také Terezínská iniciativa, jež hradí zvláštní cenu Erika Poláka, udílenou zvláště zdařilým dílům.

Z výběru výtvarných prací, které byly zaslány do uměleckých soutěží v tomto roce i v letech minulých, bylo uspořádáno celkem devět výstav (v Brně, Litoměřicích, Lounech, Kravařích, Žluticích, Teplicích, Praze, Mostě a Bystřici nad Pernštejnem).

Projektu Památníku Terezín s názvem „Školákem v protektorátu“, který je realizován vzdělávacím oddělením, byla v červnu 2013 udělena mezinárodní ocenění Comenius EduMedia Auszeichnungen asociací Gesellschaft für Pädagogik und Information. Jednalo se o dvě ocenění: pečet EduMedia a medaili EduMedia, která jsou udělována pedagogickým projektům, jež jsou založeny na IT technologiích, multimediálních produktech či inovativních výukových a studijních systémech. Stěžejní ideou projektu „Školákem v protektorátu“ je snaha přiblížit nejmladší generaci realitu nacistického totalitního režimu na příkladu, který je jí nejbližší – na školním prostředí. Jeho záměrem je ukázat dnešní školní mládeži, jakým způsobem byli nacistickým režimem postihováni stejně staří žáci a studenti v období existence Protektorátu Čechy a Morava a jak by mohli být postiženi také oni samotní, kdyby žili v tomto totalitním režimu. Kromě pokusu o představení obecné situace v protektorátním školství pracuje projekt také s konkrétními projevy krajní represe vůči české školní mládeži, v níž nemalou roli sehrála i policejní věznice v terezínské Malé pevnosti. Hlavním výstupem projektu je webová stránka určená učitelům, školní mládeži i širší veřejnosti.

Další projekt, jenž byl zahájen před rokem 2013 a na němž pokračovaly další práce, nese název „Za pomníčky“. Jeho cílem je zdokumentování současného stavu míst bývalých nacistických táborů a masových hrobů na území dnešní České republiky a ověření toho, zda jsou na těchto místech instalovány pomníčky a pamětní desky, které připomínají jejich existenci. Informace, které jsou získány o současném stavu těchto míst, jsou zveřejňovány na zvláštní webové stránce. Projekt si klade za cíl rozšiřovat obecné povědomí (především mládeže) o tragických místech a dějích, které se na nich odehrávaly. Zjištěné skutečnosti by také měly sloužit odborné veřejnosti zabývající se sledovaným tématem, vzpomínkovou kulturou a místy historické paměti. V dalších fázích práce na projektu by měly být vytvářeny výukové materiály hlavně pro školy, které se nacházejí ve sledovaných lokalitách.

Vzdělávací oddělení se v průběhu roku 2013 též podílelo na vzdělávání posluchačů vysokých škol nejen formou konzultací jejich seminárních a diplomových prací, ale i spoluprací na projektu Filozofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem s názvem „Communitas pro praxis“. Pracovníci vzdělávacího oddělení ve spolupráci s dalšími odbornými pracovišti Památníku Terezín zajišťovali pro studenty zmíněné

fakulty obsahovou stránku seminářů, které se zabývaly nejen rolí terezínských represivních zařízení v době druhé světové války, ale též seznamovaly studenty s fungováním Památníku Terezín jako paměťové a muzejní instituce.

V rámci ediční práce byla vzdělávacím oddělením připravena čtyři čísla periodika „Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin“.

Pracovníci vzdělávacího oddělení se v roce 2013 rovněž zúčastnili několika odborných konferencí a publikovali v Terezínských listech i v dalších odborných časopisech a denním tisku.

DOKUMENTACE A SBÍRKY

Svou akviziční politikou Památník Terezín usiluje o pokračování v systematickém doplňování všech sbírkových fondů. Těmto fondům je věnována všestranná péče jak z hlediska odborného zpracování, tak uložení a v případě potřeby restaurování. Smyslem této péče je umožňovat využívání těchto fondů k badatelským, muzejním a výstavním účelům a především jejich uchování pro příští generace.

Systematická péče je věnována také údržbě a restaurování areálů a objektů bývalých represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.

DOKUMENTAČNÍ ODDĚLENÍ

Na dokumentačním oddělení bylo zapsáno jedenáct přírůstkových čísel sbírkových materiálů, pod nimiž bylo evidováno 25 jednotlivých dokumentů a jeden rozsáhlý soubor zahrnující 221 listů. Získaný soubor tvoří dokumenty z let 1944–1945 k výstavbě a provozu nacistických podzemních továren v Litoměřicích. Ostatní přírůstky jsou jednotlivosti vztahující se ke ghettu Terezín a policejní věznici v Malé pevnosti. Přírůstky byly získány převážně darem, ve dvou případech nákupem.

Do pomocného fotografického materiálu bylo zaevidováno 19 přírůstkových čísel fotografií a dokumentárních filmů. Dále bylo do pomocného materiálu zaevidováno 174 přírůstkových čísel písemností.

V uplynulém roce provedlo oddělení dvě inventarizace sbírek, při nichž bylo zkontrolováno 2 242 inventárních čísel sbírkových předmětů. Z tohoto počtu byl pod 685 inventárními čísly evidován fotografický materiál, pod dalšími 1 557 čísly písemnosti. Při inventurách nebyly zjištěny nedostatky či ztráty a na konzervaci bylo vybráno 165 inventárních čísel sbírkových předmětů nebo jejich částí.

Zhotoveno bylo téměř 1 800 listů xeroxových kopií, většinou šlo o xeroxy určené pro badatele namísto originálů. Pro odborné pracovníky Památníku Terezín bylo pořízeno 250 skenů fotografií. Oddělení dále pořídilo více než 11 000 skenů archiválií a fotografií, většinou v rámci digitalizace sbírek.

Dokumentační oddělení navštívilo 45 badatelů (39 osob studovalo listinné materiály, 6 fotografie). Kromě toho přišlo 37 zájemců o informace o věznění rodinných příslušníků. Další žádosti o informace, případně kopie materiálů, byly vyřizovány písemně.

Dokumentátor pořídil 1 877 digitálních fotografií dokumentujících činnost instituce.

Externím žadatelům bylo poskytnuto 259 listů xeroxových kopií, 701 skenů a 2 kopie filmů na DVD.

V rámci pořizování digitální dokumentace byl digitalizován soubor osobních dokladů vězňů ghetta Terezín, soubor úmrtních listů a dokladů o zajišťování pohřbů

vězňů policejní věznice v Malé pevnosti Terezín, transportní seznamy vězňů deportovaných do ghetta Terezín z Protektorátu Čechy a Morava a transportní seznamy vězňů deportovaných z ghetta Terezín na Východ (ve sbírkách Památníku Terezín je jich pouze část). Tyto digitalizované dokumenty jsou postupně umísťovány do databáze listinného materiálu na webových stránkách Památníku Terezín. Dále byla digitalizována kartotéka pracovního nasazení vězňů policejní věznice. Skeny kartotéčních lístků budou postupně zařazeny do jmenného vyhledávače policejní věznice v Malé pevnosti, který je rovněž dostupný na uvedených webových stránkách. Celkem bylo digitalizováno 431 inventárních čísel sbírkových písemností.

Ve specializované knihovně Památníku Terezín bylo zkatalogizováno 370 knih. Z uvedeného počtu bylo 220 získáno v roce 2013 nákupem u našich nebo zahraničních vydavatelství, případně darem nebo výměnou. Zbývajících 150 knih bylo získáno z pozůstalosti Miroslava Kárného. Byla zpracována bibliografie knih a článků s tematikou Terezína za rok 2012 pro publikování v Terezínských listech č. 41/2013.

Počátkem června bylo nutné z důvodu hrozící povodně provést evakuaci všech písemností uložených v depozitářích dokumentačního oddělení. Evakuována byla rovněž část knižního fondu.

Vzhledem k poměrně častým povodním v posledních letech se ukazuje, že současné depozitáře umístěné v přízemí správní budovy Památníku Terezín nejsou pro uložení písemností vyhovující, a proto tento problém bude třeba řešit v blízkém časovém horizontu.

Externími konzervátory byla zajištěna konzervace písemností vybraných k ošetření při řádné inventuře v roce 2012 (849 listů).

SBÍRKOVÉ ODDĚLENÍ

V roce 2013 byly fondy sbírkového oddělení rozšířeny převážně o výtvarná díla a trojrozměrný materiál z ghetta Terezín. Doplněna byla též sbírka výtvarného protiválečného umění. Darem bylo získáno deset dětských kreseb od neznámých autorů, šatní ramínka používaná v ghettu a pár dětských botiček, získaný od bývalého terezínského vězně. Z nových nálezů z bývalých objektů ghetta pocházejí střepy z nádobí a gumové razítko. Darem byly získány i dvě misky používané v policejní věznici v Malé pevnosti. Rozšířila se též sbírka zaměřená na starý Terezín, do níž byly získány nášivky firmy „A. Královec Terezín“. Sbírkou protiválečného výtvarného umění byla doplněna o čtyři díla získaná od autorů darem (Brigitte Lange-Helms, Kamila Ženatá a Vladimír Nosek), dalších 25 děl bylo zakoupeno. Jedná se o cyklus grafik od Jiřího Sozanského a malbu od Kamily Ženaté.

Do chronologické evidence bylo zapsáno 69 přírůstkových čísel, která byla zároveň i zpracována v systematické evidenci. Na webových stránkách Památníku Terezín byla zpřístupněna databáze trojrozměrného a listinného materiálu nabízející 4 817 položek.

Při periodické, jakož i mimořádné inventarizaci sbírek bylo zrevidováno 1 304 inventárních čísel sbírkových předmětů.

Sbírkové oddělení zajišťovalo badatelské služby 32 tuzemským i zahraničním badatelům. Vedle toho byly písemně poskytnuty služby 30 žadatelům o informace či kopie sbírkových předmětů. Pracovníci oddělení vyřídili zápůjčky třem tuzemským institucím a dvě krátkodobé zápůjčky do zahraničí (Passau, Annaberg-Buchholz). Na jaře byla uskutečněna dlouhodobá zápůjčka do expozice v Památníku Mauthausen. Navrácena byla dlouhodobá zápůjčka z Muzea Německé dráhy (DB Museum) v Norimberku.

Nadále pokračovalo vyhledávání dědiců autorských práv a získávání povolení k dalšímu užití děl a předmětů (publikování, vystavování, poskytování kopií děl badatelům atd.) od vlastníků a dědiců autorských práv. Na základě plánu digitalizace bylo vyhotoveno 7 518 skenů a fotografií (jedná se jak o náhledové skeny a fotografie, tak i skeny a fotografie ve vysokém rozlišení pro tisk) a průběžně pokračovalo jejich přiřazování do evidenčních karet.

Během roku bylo pro výstavní, studijní a publikační účely pro žadatele vyhotoveno 257 barevných kopií a poskytnuto 699 skenů či digitálních fotografií. Pro doplnění badatelského centra bylo zhotoveno 278 barevných kopií.

Průběžně probíhalo restaurování sbírek vlastním restaurátorem i specializovanými restaurátory. Interní restaurátor ošetřil 96 inventárních čísel sbírkových předmětů. Vedle toho bylo externě zrestaurováno 34 výtvarných děl, jeden trojrozměrný předmět, jeden předmět z pomocného materiálu a konzervátorsky byl ošetřen nález dokumentů a trojrozměrných předmětů z půdních prostor bývalých Drážďanských kasáren.

Interní konzervátorka Památníku Terezín prováděla konzervaci muzejních exponátů, konzervaci výstavních předmětů před jejich zapůjčením do Památníku Mauthausen, konzervaci zařízení I. dvora Malé pevnosti a konzervaci předmětů ze záchranného výzkumu ve městě Terezín. Neplánovaně musela značnou část své práce věnovat konzervaci předmětů z krematoria na Židovském hřbitově a bývalého Kolumbária ghetta po jejich zaplavení při povodni v červnu 2013.

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST, DARY A PŘÍSPĚVKY ■

Památník Terezín ukončil hospodaření roku 2013 se zlepšeným výsledkem hospodaření v objemu 16 909 570,34 Kč. Tohoto výsledku bylo dosaženo nejen dlouhodobými přísnými úspornými opatřeními, ale také zvýšením vlastních výnosů přijetím plnění od pojišťovny za škody způsobené povodněmi v roce 2013. Dle předpokladu Památníku Terezín bude probíhat odstraňování těchto škod po několik následujících let.

Oblast věcných nákladů nepřekročila plánovaný objem, stejně tak příjmy ze vstupného.

VÝNOSY A NÁKLADY V ROCE 2013 V KČ

Výnosy:

a) vstupné.....	32 936 909,09 Kč
b) příspěvek Ministerstva kultury ČR.....	42 264 705,19 Kč
c) využití rezervních fondů.....	491 754,00 Kč
d) ostatní příjmy.....	29 923 499,52 Kč
Výnosy celkem:	105 616 867,80 Kč

Náklady:

a) materiálové náklady a energie.....	10 232 940,84 Kč
b) osobní náklady.....	31 056 179,06 Kč
c) ostatní náklady (služby, opravy).....	47 418 177,56 Kč
Náklady celkem:	88 707 297,46 Kč

ROZVAHA (BALANCE)
Sestavená k 31. 12. 2013

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
	AKTIVA CELKEM		160 194 298,51	68 338 645,38	91 855 653,13	70 871 125,98
	A. Stálá aktiva		118 615 676,58	68 320 663,38	50 295 013,20	51 888 882,21
	I. Dlouhodobý nehmotný majetek		4 471 205,74	3 885 841,43	585 364,31	865 529,39
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012				
2.	Software	013	161 392,80	81 227,96	80 164,84	107 724,88
3.	Ocenitelná práva	014				
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015				
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	1 783 773,15	1 783 773,15		
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	2 526 039,79	2 020 840,32	505 199,47	757 804,51
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041				
8.	Uspořádací účet tech. zhodnocení DNM	044				
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehm.majetek	051				
	II. Dlouhodobý hmotný majetek		114 144 470,84	64 434 821,95	49 709 648,89	51 023 352,82
1.	Pozemky	031	1 323 109,29		1 323 109,29	1 323 109,29
2.	Kulturní předměty	032	2 237 303,00		2 237 303,00	2 237 303,00
3.	Stavby	021	46 922 935,35	9 238 797,65	37 684 137,70	38 477 066,62
4.	Samostatné movité věci a soubory mov.věcí	022	31 914 949,70	23 449 850,80	8 465 098,90	8 854 029,91
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	18 000,00	18 000,00		18 000,00
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	31 728 173,50	31 728 173,50		
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029				
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042				113 844,00
9.	Uspořádací účet tech. zhodnocení DHM	045				
10.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hm.majetek	052				
	III. Dlouhodobý finanční majetek					
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhod. vlivem	061				
2.	Majetkové účasti v osobách s podst. vlivem	062				
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063				
4.	Půjčky osobám ve skupině	066				
5.	Jiné dlouhodobé půjčky	067				
6.	Termínované vklady dlouhodobé	068				
7.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069				
8.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043				
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý fin. majetek	053				
	IV. Dlouhodobé pohledávky					
1.	Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlouhodobé	462				
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464				
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465				
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466				
5.	Dlouh. pohledávky z nástrojů spolufin. ze zahr.	468				
6.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469				
	B. Oběžná aktiva		41 578 621,93	17 982,00	41 560 639,93	18 982 243,77
	I. Zásoby		10 487 741,63		10 487 741,63	10 129 056,22
1.	Pořízení materiálu	111				
2.	Materiál na skladě	112	734 213,44		734 213,44	817 304,93
3.	Materiál na cestě	119				
4.	Nedokončená výroba	121				
5.	Polotovary vlastní výroby	122				
6.	Výrobky	123				
7.	Pořízení zboží	131				
8.	Zboží na skladě	132	9 751 528,19		9 751 528,19	9 309 751,29

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
9.	Zboží na cestě	138				
10.	Ostatní zásoby	139	2 000,00		2 000,00	2 000,00
II.	Krátkodobé pohledávky		7 053 520,74	17 982,00	7 035 538,74	3 647 732,04
1.	Odběratelé	311	222 200,00	17 982,00	204 218,00	279 589,00
2.	Směnky k inkasu	312				
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313				
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	1 072 491,32		1 072 491,32	862 825,34
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	8,00		8,00	
6.	Poskytnuté návratné fin. výpomoci krátkodobé	316				
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317				
8.	Pohledávky z titulu daní a obdobných dávek	318				
9.	Pohledávky ze sdílených daní	319				
10.	Pohledávky za zaměstnanci	335	11 642,38		11 642,38	5 067,00
11.	Zúčtování s institucemi soc.zabezp. a zdrav.poj.	336				
12.	Daň z příjmů	341				160 934,00
13.	Jiné přímé daně	342				
14.	Daň z přidané hodnoty	343				
15.	Jiné daně a poplatky	344	1 084,00		1 084,00	2 859,00
16.	Nároky na dotace a ost.zúčt. se st.rozpočtem	346				
17.	Pohledávky za rozpočtem ÚSC	348				
18.	Pohledávky za účastníky sdružení	351				
19.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361				
20.	Pevné termínové operace a opce	363				
21.	Pohledávky z finančního zajištění	365				
22.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367				
23.	Krátkodobé pohl. z nástrojů spolufin. ze zahr.	371				
24.	Poskytnuté zálohy na dotace	373				
25.	Náklady příštích období	381	195 960,28		195 960,28	215 905,34
26.	Příjmy příštích období	385	131 296,74		131 296,74	268 623,89
27.	Dohadné účty aktivní	388	5 418 838,02		5 418 838,02	1 851 928,47
28.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377				
III.	Příjmové účty rozpočtového hospodaření					
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222				
IV.	Krátkodobý finanční majetek		24 037 359,56		24 037 359,56	5 205 455,51
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251				
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253				
3.	Jinné cenné papíry	256				
4.	Termínované vklady krátkodobé	244				
5.	Jiné běžné účty	245	-		-	-
6.	Účty spravovaných prostředků	247				
7.	Souhrnné účty	248				
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	249				
9.	Běžný účet	241	23 604 579,76		23 604 579,76	4 733 504,15
10.	Běžný účet FKSP	243	235 137,26		235 137,26	274 063,86
11.	Základní běžný účet ÚSC	231				
12.	Běžné účty fondů ÚSC	236				
13.	Běžné účty státních fondů	224				
14.	Běžné účty fondů organizačních složek státu	225				
15.	Ceniny	263	6 006,00		6 006,00	3 065,00
16.	Peníze na cestě	262				
17.	Pokladna	261	191 636,54		191 636,54	194 822,50

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
	PASIVA CELKEM		91 855 653,13	70 871 125,98
C.	Vlastní kapitál		78 498 998,28	61 964 977,30
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		52 363 012,74	53 956 881,75
1.	Jmění účetní jednotky	401	52 363 012,74	53 956 881,75
2.	Fond privatizace	402		
3.	Dotace na pořízení dlouhodobého majetku	403	-	-
4.	Agregované příjmy a výdaje minulých let	404		
5.	Kurzové rozdíly	405		
6.	Oceňovací rozdíly při změně metody	406		
7.	Jiné oceňovací rozdíly	407		
8.	Opravy chyb minulých období	408		
II.	Fondy účetní jednotky		9 226 415,20	7 247 705,69
1.	Fond odměn	411	896 293,00	779 747,00
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	278 933,34	312 966,28
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	309 164,63	309 164,63
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	1 767 768,56	1 617 530,98
5.	Fond reprodukce majetku, investiční fond	416	5 974 255,67	4 228 296,80
6.	Ostatní fondy	419		
III.	Výsledek hospodaření		16 909 570,34	760 389,86
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	493	16 909 570,34	760 389,86
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431		
3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	432		
D.	Cizí zdroje		13 356 654,85	8 906 148,68
I.	Výdajové účty rozpočtového hospodaření			
1.	Zvláštní výdajový účet	223		
II.	Rezervy			
1.	Rezervy	441		
III.	Dlouhodobé závazky		179 662,62	15 981,20
1.	Dlouhodobé úvěry	451		
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452		
3.	Vydané dluhopisy	453		
4.	Závazky z pronájmu	454		
5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455	179 662,62	15 981,20
6.	Dlouhodobé závazky z ručení	456		
7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457		
8.	Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	458		
9.	Ostatní dlouhodobé závazky	459		
IV.	Krátkodobé závazky		13 176 992,23	8 890 167,48
1.	Krátkodobé úvěry	281		
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282		
3.	Vydané krátkodobé dluhopisy	283		
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289		
5.	Dodavatelé	321	337 590,52	487 015,98
6.	Směnky k úhradě	322		
7.	Závazky z dávek sociálního zabezpečení	323		
8.	Krátkodobé přijaté zálohy	324		
9.	Závazky z dělené správy a kaucí	325		
10.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326		
11.	Přijaté zálohy daní	327		
12.	Závazky z výběru daní	328		
13.	Závazky ze sdílených daní	329		

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
14.	Zaměstnanci	331	757 574,00	616 789,00
15.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	1 232 802,00	821 981,00
16.	Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	336	1 199 803,00	792 609,00
17.	Daň z příjmů	341	2 762 186,00	
18.	Jiné přímé daně	342	371 454,00	103 785,00
19.	Daň z přidané hodnoty	343	511 548,06	388 611,00
20.	Jiné daně a poplatky	345		
21.	Závazky ke státnímu rozpočtu	347		
22.	Závazky k rozpočtům ÚSC	349		
23.	Závazky k účastníkům sdružení	352		
24.	Krátkodobé závazky z ručení	362		
25.	Pevné termínové operace a opce	363		
26.	Závazky z neukončených finančních operací	364		
27.	Závazky z finančního zajištění	366		
28.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368		
29.	Krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	372		
30.	Přijaté zálohy na dotace	374	1 600 000,00	1 650 000,00
31.	Výdaje příštích období	383	100,00	
32.	Výnosy příštích období	384	2 060 691,65	1 796 539,50
33.	Dohadné účty pasivní	389	2 114 000,00	2 077 000,00
34.	Ostatní krátkodobé závazky	378	229 243,00	155 837,00

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT
sestavený k 31. 12. 2013

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
A.	NÁKLADY		88 707 303,84	82 505 036,90
I.	Náklady z činnosti		88 634 306,33	82 297 288,59
1.	Spotřeba materiálu	501	4 979 880,53	4 785 401,76
2.	Spotřeba energie	502	5 253 060,31	5 662 386,28
3.	Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	503		
4.	Prodané zboží	504	2 312 019,71	2 440 959,95
5.	Aktivace oběžného majetku	507		-1 137 285,00
6.	Opravy a udržování	511	22 565 382,16	18 191 690,37
7.	Cestovné	512	739 911,07	932 242,27
8.	Náklady na reprezentaci	513	207 411,93	213 499,69
9.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516		-1 457,00
10.	Ostatní služby	518	15 342 162,24	13 794 666,08
11.	Mzdové náklady	521	23 039 483,00	22 747 996,00
12.	Zákonné sociální pojištění	524	7 787 937,00	7 689 946,00
13.	Jiné sociální pojištění	525	64 135,00	63 331,00
14.	Zákonné sociální náklady	527	955 641,86	967 332,22
15.	Jiné sociální náklady	528		
16.	Daň silniční	531	35 775,00	34 373,00
17.	Daň z nemovitosti	532	8 854,00	8 854,00
18.	Jiné daně a poplatky	538	16 527,00	12 989,64
19.	Vratky daní z nadměrných odpočtů	539		
20.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541		
21.	Jiné pokuty a penále	542		
22.	Dary	543		
23.	Prodaný materiál	544		
24.	Manka a škody	547	1 287,00	113 335,92
25.	Tvorba fondů	548		
26.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	2 385 274,01	2 619 991,79
27.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného majetku	552		
28.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého hmotného majetku	553		
29.	Prodané pozemky	554		
30.	Tvorba a zúčtování rezerv	555		
31.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	14 624,00	3 358,00
32.	Náklady z odepsaných pohledávek	557		
33.	Náklady z drobného dlouhodobého hm. a nehm. majetku	558	635 227,00	947 149,30
34.	Ostatní náklady z činnosti	549	2 289 713,51	2 206 527,32
II.	Finanční náklady		72 997,51	91 808,31
1.	Prodanné cenné papíry a podíly	561		
2.	Úroky	562		
3.	Kurzové ztráty	563	72 996,98	89 873,52
4.	Náklady na přecenění reálnou hodnotou	564		
5.	Ostatní finanční náklady	569	0,53	1 934,79
III.	Náklady na nezpochybnitelné nároky na prostředky SR, rozpočtu ÚSC a SF		-	-
1.	Náklady na nároky na prostředky státního rozpočtu	571		
2.	Náklady na nároky na prostředky rozpočtů ÚSC	572		
3.	Náklady na nároky na prostředky státních fondů	573		
4.	Náklady na ostatní nároky	574		
IV.	Náklady ze sdílených daní		-	-
1.	Náklady ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	581		
2.	Náklady ze sdílené daně z příjmů právnických osob	582		
3.	Náklady ze sdílené daně z přidané hodnoty	584		
4.	Náklady ze sdílených spotřebních daní	585		

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
5.	Náklady ze sdílených majetkových daní	586		
6.	Náklady ze sdílené silniční daně	588		
V.	Daň z příjmů		0,00	115940,00
1.	Daň z příjmů	591		115940,00
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595		
B.	VÝNOSY		105 616 874,18	83 265 426,76
I.	Výnosy z činnosti		62 252 863,51	45 184 826,97
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601		
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	37 078 216,53	39 499 058,31
3.	Výnosy z pronájmu	603	257 629,48	265 674,20
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	3 113 513,55	3 308 185,54
5.	Výnosy ze správních poplatků	605		
6.	Výnosy z místních poplatků	606		
7.	Výnosy ze soudních poplatků	607		
8.	Jiné výnosy z vlastních výrobků	609		
9.	Změna stavu nedokončené výroby	611		
10.	Změna stavu polotovarů	612		
11.	Změna stavu výrobků	613		
12.	Změna stavu ostatních zásob	614		
13.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641		2 353,00
14.	Jiné pokuty a penále	642		
15.	Výnosy z odepsaných pohledávek	643		
16.	Výnosy z prodeje materiálu	644		
17.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645		
18.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	646		
19.	Výnosy z prodeje pozemků	647		
20.	Čerpání fondů	648	491 754,00	1 981 255,00
21.	Ostatní výnosy z činnosti	649	21 311 749,95	128 300,92
II.	Finanční výnosy		27 652,29	13 470,39
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661		
2.	Úroky	662	1 384,56	1 826,91
3.	Kurzové zisky	663	26 263,69	11 640,89
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664		
5.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	665		
6.	Ostatní finanční výnosy	669	4,04	2,59
III.	Výnosy z daní a poplatků		-	-
1.	Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	631		
2.	Výnosy z daně z příjmů právnických osob	632		
3.	Výnosy ze sociálního pojištění	633		
4.	Výnosy z daně z přidané hodnoty	634		
5.	Výnosy ze spotřebních daní	635		
6.	Výnosy z majetkových daní	636		
7.	Výnosy z energetických daní	637		
8.	Výnosy ze silniční daně	638		
9.	Výnosy z ostatních daní a poplatků	639		
IV.	Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky SR, rozpočtů ÚSC a SF		43 336 358,38	38 067 129,40
1.	Výnosy z nároků na prostředky státního rozpočtu	671	43 336 358,38	38 067 129,40
2.	Výnosy z nároků na prostředky rozpočtů ÚSC	672	-	-
3.	Výnosy z nároků na prostředky státních fondů	673		
4.	Výnosy z ostatních nároků	674		
V.	Výnosy ze sdílených daní		-	-
1.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	681		

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
2.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob	682		
3.	Výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty	684		
4.	Výnosy ze sdílených spotřebních daní	685		
5.	Výnosy ze sdílených majetkových daní	686		
6.	Výnosy ze sdílené silniční daně	688		
VI.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ			
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		16 909 570,34	876 329,86
4.	Výsledek hospodaření po zdanění		16 909 570,34	760 389,86

DARY A PŘÍSPĚVKY 2013

Největšími částkami přispěli tito dárci:

- Patrick Mehr a Helen Epstein, USA
- Federace židovských obcí, Česká republika
- Terezínská iniciativa, Česká republika
- Pojišťovna Všeobecné zdravotní pojišťovny, Česká republika
- Robert H. Arnow, USA
- Česká pošta, Česká republika
- Die Linke. Verein der Bundestagsfraktion, Německo
- Základní škola Chabařovice, Česká republika
- Laura Sorgerová, Česká republika
- Viliam Bartoš, Česká republika
- Lenka Bartošová, Česká republika
- Milan Flosman, Česká republika
- Lucian Colda, Česká republika
- Blanka Raclová, Česká republika
- Marek Šteidl, Česká republika
- Rabbi Gaylia R. Rooks, USA
- Alžběta Rubášová, Česká republika
- Vlastimil Zeman, Česká republika

Menšími částkami přispěla řada dalších dárců, z nichž většina zůstala anonymní. Také jim všem náleží stejně jako výše jmenovaným naše upřímné poděkování.

Prostředky získané z darů a příspěvků byly využity pro následující účely:

na Terezínskou tryznu 2013.....	15 000,00 Kč
na údržbu zeleně a pomníčků.....	3 000,00 Kč
na údržbu archiválií.....	26 365,24 Kč
na opravy po povodni 2013.....	26 554,90 Kč
na Výroční zprávu Památníku Terezín.....	4 983,70 Kč
na soutěže vzdělávacího oddělení.....	22 879,20 Kč
na vzdělávání zaměstnanců.....	35 887,00 Kč
na ostatní osobní náklady.....	15 577,00 Kč
na činnost dobrovolníků.....	47 288,00 Kč

TECHNICKÁ A STAVEBNÍ ČINNOST

POKRAČOVÁNÍ V ODSTRAŇOVÁNÍ NÁSLEDKŮ POVODNĚ Z ROKU 2002

- Oprava pohledového zdiva vnějšího opevnění Malé pevnosti – pokračování. V současné době je hotova přibližně polovina plánovaných prací.
- Oprava havarijního stavu Kolumbária – pokračování. V současné době jsou práce těsně před dokončením.

ODSTRAŇOVÁNÍ NOVÝCH POVODŇOVÝCH ŠKOD

- ³⁵ ³⁶ ³⁷ V červnu 2013 zasáhla objekty Památníku Terezín (Židovský hřbitov a krematorium, Kolumbárium, obřadní místnosti a márnice, IV. dvůr, podzemní chodby a příkopy Malé pevnosti) nová povodeň. Z tohoto důvodu byly další plánované akce přesunuty na následující léta a činnost technického oddělení se soustředila především na odstraňování jejích následků – úklid, dezinfekční a sanační práce a opětovné zpřístupnění jednotlivých objektů a areálů veřejnosti.

DALŠÍ ÚDRŽBOVÉ A TECHNICKÉ PRÁCE

- Oprava střechy Muzea ghetta – celková oprava střechy a krovů obou budov (muzea i bývalé tělocvičny, dnešního kinosálu).
- Oprava střechy krematoria Richard v Litoměřicích – celková oprava střechy a krovů objektu.
- Běžná údržba všech objektů Památníku Terezín.
- Běžná údržba zeleně ve všech objektech Památníku Terezín.
- Technické zajištění pietních, kulturních a vzdělávacích akcí.

VÝHLED NA ROK 2014

- Konání Terezínské tryzny a dalších vzpomínkových akcí.
- Pokračování výzkumu nacistických represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.
- Pokračování digitalizace sbírek Památníku Terezín a jejich zpřístupňování na webových stránkách.
- Doplnování databází bývalých vězňů.
- Pokračování akviziční činnosti.
- Vydání Terezínských listů č. 42.
- Vydávání čtvrtletníku „Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin“.
- Instalování jedenácti příležitostných výtvarných a dokumentárních výstav.
- Pořádání seminářů pro pedagogy, studenty a žáky.
- Uspořádání výtvarné a literární soutěže pro mládež na téma „Mám se v Terezíně velice dobře...?“.
- Pokračování projektu dokumentace současného stavu míst bývalých nacistických táborů a hromadných hrobů v českých zemích nazvaného „Za pomníčky“.
- Zajišťování odborné spolupráce při využívání webových stránek „Školákem v protektorátu“ připravených pro školy.

PAMÁTNÍK TEREZÍN
Výroční zpráva za rok 2013

Vydal: Památník Terezín

Adresa redakce:

Památník Terezín

411 55 Terezín

Česká republika

Tel.: +420-416 782 131, 416 782 442, 416 782 225

Fax: +420-416 782 245

e-mail: pamatnik@pamatnik-terezin.cz

Internet: www.pamatnik-terezin.cz

Vychází jednou ročně vlastním nákladem.

Redakční uzávěrka této zprávy: 14. února 2014